

Шевчук Леся Миколаївна, здобувач
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат
юридичних наук, доцент, провідний
науковий співробітник відділу
організації науково-дослідної роботи
Національної академії внутрішніх справ
Мозоль А. П.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Чинна Конституція України визначає Українську державу як соціальну та правову. Отже, держава, з одного боку, покликана здійснювати активну соціальну роль, позитивно впливаючи на ті соціальні процеси, що відбуваються в суспільстві, та використовувати для цього відповідні методи впливу на нього; а з іншого – держава повинна здійснювати свою діяльність у межах, що унеможливають зловживання з боку органів держави як стосовно окремої вільної у своїй поведінці й автономно діючої особистості, так і громадянського суспільства загалом.

Правові системи, тобто законодавство, зарубіжних країн, на яких базується діяльність поліції, поділяються на загальну (система статутного права – її дотримуються Великобританія, США, Канада) та континентальну, яку представляє правова система Франції. Головний чинник такого поділу правових систем полягає в тому, що в країнах континентального права існують «писані», тобто прийняті вищими органами законодавчої влади, кримінальні, кримінально-процесуальні та інші кодекси, які регламентують діяльність правоохоронних органів та весь процес виявлення правопорушень, покарання правопорушників, попередження правопорушень тощо.

У країнах загального або статутного права детальні систематизовані кодекси відсутні й діяльність правоохоронних органів спирається на Статути (акти парламенту), які приймаються щорічно, або на судові прецеденти.

Під поняттям «адміністративна діяльність» у країнах загального права розуміють в основному діяльність поліції щодо виконання арештів, видачі різних довідок, доставляння потерпілих та підозрюваних для свідчень у суді, збирання інших матеріалів та навіть проведення різних нарад. Зміст адміністративної діяльності поліції Великобританії можна визначити як юрисдикційну діяльність, що спрямована на фіксування правопорушень та роботу з підготовки стосовно притягнення правопорушників до відповідальності.

У Великобританії, США, Канаді та Франції є певні відмінності в організаційних структурах поліції, на багатьох поліцейських дільницях відсутні чергові, які є організаторами роботи з охорони громадського порядку. Чергування здійснюється всіма працівниками поліцейської дільниці згідно з графіком. Особливістю діяльності поліції зарубіжних країн щодо охорони громадського порядку є те, що більшість поліцейських залучена до цього у вечірній час та вихідні дні [1]. Графіки чергувань складені таким чином, що на той час, коли вчиняються більшість правопорушень, залучено й більше поліцейських. В інший час поліцейські відпочивають [2].

В. Вулен пише, що головним напрямом попереджувальної роботи поліції повинна бути робота з молоддю, бо якщо молоді люди звикнуть поводити себе відповідно до вимог законів, то й правопорушень в майбутньому буде менше [3]. Деякі автори пропонують принципово нові моделі взаємовідносин громадян із поліцією за рахунок уведення додаткових контролюючих органів при адміністрації та надання громадянам більш широких повноважень у процесі охорони громадського порядку [4].

У США, Великобританії, Канаді та Франції використовуються такі види покарань: попередження; рішення про публічне вибачення; рішення про відшкодування завданих збитків; штрафи, починаючи від зовсім незначної суми до кількох тисяч; арешт з утриманням у спеціальних місцях від однієї доби до кількох місяців; виправні роботи від однієї доби до кількох місяців; позбавлення спеціальних прав на полювання, керування транспортними засобами, човнами, літаками і т. п. на строк від однієї доби до кількох місяців; затримання автомобіля чи іншого транспортного засобу на певний строк; конфіскація зброї чи інших предметів, які стали засобом чи причиною

скоєння правопорушення. Однак усі ці покарання можуть накладатися лише судами.

Аналіз організаційно-правових основ діяльності поліції США, Канади, Великобританії, Німеччини, Франції та інших країн у сфері забезпечення прав і свобод людини дав змогу зіставити проблеми адміністративної діяльності української поліції та поліції зарубіжних країн. Однак не всі аспекти цього питання охоплені в даному дослідженні, і в подальшому його вивчення дасть можливість висвітлити особливості роботи правоохоронних органів у сфері забезпечення захисту та охорони прав людини.

Список використаних джерел

1. Особенности организации и осуществления правоохранительной деятельности в некоторых странах мира. – Часть 9 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lawstate.ru/osobennosti-organizaciii-osushhestvlenija/1865-osobennosti-organizaciii-osushhestvlenija-10.html>.

2. Січкач В. О. Використання досвіду поліції зарубіжних країн в діяльності міліції України по забезпе- ченню прав та свобод людини (організаційно-правовий аспект) : дис. ... канд.. юрид. наук. – Ірпінь, 2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://adminpravo.com.ua/index.php/2010-04-13-14-05-13/50-2010-07-07-15-41-25/550-22-.html>.

3. Woolen W. S. Renegade Kids, Suburban Outlaws: From Youth Culture to Delinquency, Wadsworth Publishing Company, Belmont, California, 2006. – P. 43.

4. Hauber A., B. Hofstra, Toornviliet L., Zandbergen A. Some new forms of Social control and their effects // British Journal of Criminology. – No 2, Volume 36. – Spring, 1996. – P. 38–43.